30

AUSPICE CHRISTO
ATQUE
ILLUSTRIS ET GRATIOSISSIMI MEDICORUM ORDINIS HAC IN SALANA CELEBERRIMI
CONSENSU BENIVOLO,

DISSERTATIONEM INAUGURALEM
DE
PARALYSI,

SUB PRÆSIDIO
NOBILISSIMI, EXCELLENTISSIMI ET EXPERIENTISSIMI
DN. JOHANNIS THEODORI SCHENCKII,
Medicinæ DOCTORIS ejusdemque Theoriæ PROFESSORIS PUBLICI famigeratissimi, Facultatis hodie DECANI Spectatissimi,
Dn. Præceptoris, Hospitis, Patroni ac Promotoris sui, Parentis loco filiali ac immortali observantiæ cultu submissè deveneranti, æternumq; amandi,
Pro Summos in Arte Medica HONORES
consequendi LICENTIA,
publico examini submittit
ad d. 27. Jun.
In Auditorio majori
horis ante- & pomeridianis
FRIEDERICUS KALTSCHMIED,
Uratislaviensis Silesius.
ANNO M. DC. LXVIII.

Literis WERTHERIANIS.

CARMINA VOTIVA.

In Honorem
Nobilis, Clarissimi ac Literatissimi Viri,
Domini FRIDERICI KALTSCHMIED,
Medicinæ Doctorandi,
Amici Dilectissimi.

AMphitryoniades lernæa à clade reversus
Victor erat celebris non sine laude Sophûm.
Intrepidus Lernam morborum tollere KALDSCHMIED
aggreditur: Quantus nomina quanta feret?
Pro tanto ipsius Sophiæ myrtetа labore
imponit capiti digna brabæa cohors.
Sic FRIDERICE diu pergas tentare Secreta
Artis Pœoniæ: plausum Hygiæa dabit.

L. M. Q. F.

Johannes à Trauvvitz,
Hæreditarius in Pirsen & Coroschki,
In Ducatu Olsnensi Silesiorum,
ANNO, quo
DeVs tIbI soL & sCVtVM sIt,
mense Junio.

KALT-

KALTSCHMIEDIÆ Germen Gentis præſigne, FRIDRICE,
Pæoniæque artis nobile delicium;
SALANUS Lauru tua cingit tempora Phœbus,
ſertaque Pergamius, præmia digna refert:
Gratulor ex imô nunc pectore, Fautor, honores,
utque alter CRATO ſis, Tibi corde precor.
Sisque potens FABER arte homini procudere vitam,
ſis JHOVÆ & Muſis, Gratiolisque ſacer!
Sis PATRIÆ fulcrum BRESLÆ, cunctosque labores
prædicet Elyſiis turba ſuperſtes agris.
Sit benè Amice, Tibi per multos inſuper annos,
multis per Te aliis ut diu adhuc benè ſit!

Boni ominis & fauſtæ congratulationis ergò amorem & gratitud. teſtaturus ſcrib.

Nicolaus Bohemus,
Eccleſiæ Metropolit. Magdeb.
Diaconus.

Quæ

Quæ tibi mens animi *resolutos* tangere *nervos*?
ad Medici vultum læsa dolere solent.
Sed bene! morborum moliris tangere *nervum*,
hoc opus, hoc medicæ *nervus*, honosque rei,
Gratulor! applaudit raris conatibus æger;
servati Medico plurima sostra dabunt.

M J. H.

PArs hominum *paralysi* animi correpta laborat,
cujus mens nullo virtutis amore *movetur*,
nec dignos veri stimulos *persentit* honoris.
Felices ergò, quorum mens languida non est,
aut resoluta jacet, sed cingi tempora lauro
egregio gaudet, magnoque exultat honore.
Tu quoque felices inter, cum verus adeptus
tanti sis lauri, signi virtutis & artis.
Floridus hic laurus, *Tibi* quem *Salanus Apollo*
illustris tribuit, *Tibi* quem gratantur amici,
turgentes nunquam cesset protrudere gemmas,
assidueque ferat fructus marcore carentes!

His paucis & exiguis Præclarissimi Dn. Doctorandi, amici & commensalis sui honoratissimi, honoribus adplaudere voluit
Lucas Schröckius, Augustanus,
Medicinæ Studiosus.

INgenii vegetos *nervosa* hæc Pagina *nervos*,
enervans πάρεσιν, comprobat esse tui.
Næ! dignus, cingat quem splendens *Purpura* frontem,
Purpura Phœbêâ nempe parata manu!

Hisce
de specimine solidæ Eruditionis absolutissimo, nec non summos in Medicinâ consequendi Honores Licentiâ, Cl. Dn. Doctorando, Fautori pl. honorando gratulatur
Gottfried Schultz/Uratislaviensis, Med. Stud.

a. I. Kaltschmidt, Jeno 1668

Σ. Θ.

Uamvis ad id, quo quis hominem probet animalium omnium perfectiſſimum eſſe, motu locali, actionum utpote omnium excellentiſſima prorſusque admirabili, meliore nil melius, ſolidioreque nihil habeat ſolidius: dolendum attamen eſt, ne eum quidem integra illa & illæſa per vitam frui poſſe, catalogoque morboſorum languentiumque exemtam videre, ſed idem aliquando vel cum arboribus experiri fatum, uno quaſi ſemper adfixum loco detineri, vel ut ſtatuam ſine motu perſiſtere, flaccidisque huc & illuc transferri membris.

Evidentiſſimum argumentum rei haud dubiæ præ ſe fert affectus, qui motui locali inſidiatur, nemini non notus, PARALYSIS dictus, quo de, DEO juvante, impræſentiarum, pro Laurea Doctorali in Facultate Medica legitimè conſequenda, idque decreto illuſtris & gratioſiſſimi Medicorum hâc in incluta Salana Ordinis, plenius paulò acturus ſum.

CAPUT I
definitionem nominis præmittit.

VOx PARALYSIS *latè* accepta omnem motus ἀτονίαν καὶ ἀσθενίαν à quacunque cauſſa profectam denotat.

Totius corporis quæ eſt, ἀποπληξία vocari conſuevit. Videatur *Duretus 2. Coacar. c. 23.* & *Foëſius in Oeconom. Hippocr.* Reſolutio nervorum κυρίως *Celſo* dicta.

Paralyſis etiam catalepſi & caro attribuitur, ut eſt apud *Gal. de different. ſymptomat. 3.*

Strictè pro ea motus deperditione, ſive reſolutione, ſive membri impotentia, quæ partium eſt determinatarum, manus, pedis, cervicis, lateris alterutrius &c. græcis ἡμιπληγίη, παραπληγίη, lateris dimidii aut membri unius tantùm, docente *Aretæo lib. 1. diuturnor. c. 7.*

Nonnunquàm cum ſenſus unà abolitione, quâ ratione & ſenſus abolitio dicitur *Galen. 3. de loc. affect. 10.* quæ acceptio etiam hujus erit loci.

Συνώνυμα ſunt πάρεσις, παρέσεως πάθος, recens dictio, viſa eam aliquando denotare motus impotentiam, quæ ex colica oboritur & ſcorbutum comitatur. *Aliquibus ictus. Iſidoro impenſa corporis.* Rationem quære apud *Martinium in Lexico Philologico. Debilitas nervorum* à ſymptomate. *Contractio* eorundem verò admodùm abuſivè, ut eſt apud *Trallianum.* Abuſivè quoque ἀποπληξίη, ſique cum vulgo loqui quis velit, adnotante *Hoffmanno in Inſtitutionib.*

Ετυμολογίαν quod ſpectat, Græcis παράλυσις dicta videtur ἀπὸ τοῦ παραλύεσθαι, unde παραλυόμενοι, quaſi ex parte ſoluti, ad diſtinctionem τῶν λυομένων, totaliter reſolutorum, apoplecticorũ nimirum. Παρὰ enim particula diminuendi vim habet. Conſulatur *Hipp. Prorrh. text. 80. & 128.*

Reſolutio nervorum à Latinis, ut liquet ex *C. Celſo lib. 3. de re medica c. 27.*

Reſoluti, ſi vim nominis ſpectes, illi dicuntur, quibus laxiores redditi ſunt nervi, qui aliter, ut eleganter lo-

loquitur *Tertullianus in Apologia de Christo*, ſanari non poſſunt, niſi diſſoluti & juſto laxiores reſtringantur. Reſolvere enim idem quoque Latinis atque mollire ſignificat, idque tunc fit, cùm nervi ab humoribus, re molli, obſtruuntur, quo minus ſpiritus animalis ad motum & ſenſum excitandum neceſſarium per eos dimanare queat. Talis nimirum ἀτονία eorum atque relaxatio hîc fit, qua qui corripiuntur, ad extendenda membra, omnibus ad motum exercendum redduntur inhabiles.

Ut autem convulſio ἐν τῇ τάσει: ita paralyſis ἐν τῇ λύσει conſiſtit. *Illicò* namque tenduntur & contracta: *hìc* ſolvuntur & ſoluta manent membra.

Τὰ νεῦρα, *nervi*, non modo ſunt illi, qui à cerebro ſpinalique medulla prodeunt, ſed etiam tendines & ligamenta muſculorum. In his autem motus voluntarius abſolvitur. *Petræus disputat. Harmon. VI. §. 16. Lindan. Medicin. Phyſiolog. cap. XVI. §. 273. C. Hoffmann. Animadverſionib. in Comitem Montan. c. 8. & ſeq.*

Poſteriorem acceptionem confirmat *Hippocrates*: Τὰ ὀστέα τῷ σώματι στάσιν καὶ ὀρθότητα καὶ εἶδος παρέχονται. Τὰ δὲ νεῦρα κάμψιν καὶ ξύντασιν καὶ ἔκτασιν: *Oſſa corpori firmitudinem & rectitudinem atque pulchritudinem præſtant: nervi verò flexionem & converſionem atque extenſionem. Lib. de Natura oſſium.*

Ἡμιπληγία καὶ παραπληγία à πληγὴ καὶ ἥμισυς, quaſi ſemiictus, quaſſatio, reſolutio.

Gutta idem ac ſtilla, quâ propriè apoplexia cognominatur, cujus ni filia, fida tamen pediſſequa eſt paralyſis.

Ab eadem cauſa, gutta appellatur, à vitioſo utpote humore guttatim ad nervos parteſque motu devolu-

to profecta. Hinc & Gallis & Italis le goutte, gotte. Germanis die Lähm/abusivè der Schlag.

CAPUT II
realem definitionem subjicit.

D*Efinitur* : Motus voluntarii partium corporis certarum abolitio, dependens ab influxu spirituum animalium per nervos prohibito.

Genus, ut testatur *Gal.* motus voluntarii abolitio est 3. *de loc. affect. ult. & 1. de caus. Symptomat. c. 5.* Οὐδὲν ἄλλο ἢ ἀναισθησίαν καὶ ἀκινησίαν τῶν πεπονθότων τόπων esse scribit *Trallianus*.

Motus in homine cùm dentur duplices, *naturales & animales*, ἀπώλεια hæc sive abolitio, eum, qui τῆς προαιρέσεως animalisque vocatur, in homine καθ' ἐξοχὴν τῆς βουλήσεως καὶ εὐδοκίας, spontaneus & voluntarius dicitur, respicit.

Κίνησις hæcce προαιρετικὴ læsa, læsum, qui ei subordinatur, tactum sensibiliter manifestat.

In exquisita sensus quoque privatio accidit. Hujus mentionem facit *Averrhoes.*

Tactus præ reliquis eminenter afficitur.

Eleganter hoc de negotio *Aretæus lib.* 1. χρονικῶν: Ἢν ἁφὴ ἐκλείπῃ μούνη ποτὲ, σπανίων δὲ τοῖσδε, ἀναισθησίη μᾶλλον ἢ πάρεσις κικλήσκεται. *Si nonnunquam solus tactus deficiat (rarò id evenit) potius sensus abolitio, quàm paresis nominatur.* Unde aliquando in paralysi motus tantùm, aliquando seorsim tactus simul aufertur.

Minor prohibitio ocyus infringit motum, major

verò

verò cum motu sensum unà, utpote quem minor influxus aut prohibitio tam citò non tollit.

Conspicua est hæc sensus tactus remissio in illa, quæ apoplexiæ & epilepsiæ succedit paralysi, quæ aliquando reciprocat, dum obscurè nonnunquàm & obtusè sentiunt ægri, aliquando diminutè, aliquando verò non. Est itaque affectus hicce facultatis motricis animalis actionisque οὐκ ἀῤῥώστως, diminutè, neque μοχθηρῶς, depravatè, verum ὅλως, ad sensum totaliter læsæ aut prorsus ablatæ symptoma.

CAPUT III

Subjectum declarat.

Τὸ ὑποκείμενον ut *quod*, est totum corpus: ut *quo*, partes corporis determinatæ, & modò latus dextrum, modò sinistrum, crus, manus, pes, digitus. *Pausanias* Syrus Sophista rheda, qua vehebatur Romæ excidens, secundùm digitos minores atque medii partem, sensum imprimis quidem difficilem habebat, posteà malè curantibus medicis sensum omninò amisit, referente *Gal. 3. de loc. aff.* *Adæquatum* musculus motus voluntarii instrumentum proximum:

Principale nervus, spiritus animalis, virtutis sensitivæ & motricis ad movendum & sentiendum necessarii à cerebro ad partes derivandi distribuendique organum proximum. Nulla enim pars sensum vel motum voluntarium edit, quæ nervo caret. Anima instar aurigæ, equos freno gubernantis, nervis pro spirituum communicatione utitur. Usum actionemque hanc nervis primariam alter non tollit, cujus *Glissonius*, *VVar-*

thonus aliique mentionem faciunt, quæ eſt, nutrimentum partibus advehere ſpermaticis, quamvis, ipſo fatente *Entio*, πρόβλημα hocce difficultatibus immerſum pluribus adhuc ſit.

Minus principale cerebrum, quod illæſum integritas operationum ſuarum evincit. Activè tamen ſe habet, cauſam ſubminiſtrando, de quo infrà.

Venas & arterias δευτέρως unà languere oſtendit pulſus tardus, rarus, aliquando debilis, membri frigiditas & ἀτροφία, non quod deficiat ſanguis & virtus vitalis: verùm quod vigore ſuo orbatæ ſint, quem libero influxui ſpirituum animalium acceptum ferunt. Rationes memoratu dignas recenſet *Nathanael Highmor. lib. 1. disquiſit. Anat. p. 2. c. 3.* juxtaque ſuppoſita Harvejana; *Guern. Rolfincius methodo cognoſcendi & curandi affectus particulares capitis, diſſertatione X. p. 5. & 6.*

Subjiciuntur nervi affectui huic, πάθος que παρέσεως hocce patiuntur, modò ſecundum eorum *originem* & *exortum*, quod cerebrum ſpinalisq; eſt medulla per ſpinam decurrens; idque nunc ſecundum *medium* ejus, modò in regione oſſis ſacri: modò ſecundum *inſertionem*, & hinc modò crura, brachia modò, lingua, medietas modò dextra, modò ſiniſtra corporis reſolvitur. Ea enim medullæ conformatio eſt, ut bifida ſpinam perreptet, adeò ut non mirum, uno reſoluto latere, alterum officium ſuum non facere, quamvis non citra deformitatis notam, quæ ſana eſt, parti oppoſitæ affectæ ὁμοεθνίης lege compatiatur.

Non tamen tàm ut *ſimilares* ratione *temperamenti*, quàm ut *inſtrumentales* ratione *conformationis*, ut meatibus præditi inſenſibilibus ſunt, accuſantur.

CA-

CAPUT IV
de causa immediata & mediatis sermonem pertexit.

CAUSSAM IMMEDIATAM prohibitum spirituum animalium in nervos influxum esse, subinnuere videntur ipsi quoque artis hyperaspistæ tùm *Hippocrates lib.* 2. *de morbis*, tùm *Galenus* 1. *de causs. Symptomat.* 5. Τὸ μὲν συνέχον αἴτιον, ταύτῃ τίς ἐστιν ἐν τῷ νεύρῳ ἡ διάθεσις ὡς ἐμποδίζεσθαι τὸν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ἐπιπεμπομένης αὐτῷ τὴν δύναμιν: *continens*, inquit, *hujus symptomatis caussa est talis quidam in nervo affectus, cujus occasione à principio ad ipsum virtus transmitti prohibetur.*

MEDIATÆ, queîs spiritus animales influere prohibentur, secundum *essentiam* suam consideratæ, res *solidæ* sunt, *humidæ* & *spirituosæ.*

Ad *solidas* referuntur *tumores, tophi, calli, sanguis concretus, pus, excrescentia carnis, &c.*

Humidis substituuntur *humores* omnis generis, *pituitosi, biliosi, sanguinei, melancholici, serosi*, tùm *simplices*, tùm *mixti.*

Ad *spirituosas* vapor & flatus pertinent.

De *solidorum* effectibus testantur dissectiones cadaverum apoplecticorum. De *pituitosis* serum corporis attestatur, quibus ideò principatum præ reliquis defert *Rondeletius lib. curat. morbor. c.* 23.

Biliosos admittit *Fernelius* & eum ante *AvenZoar* atque *Averrhoës.*

Trallianus à mœrore inductam paralysin pro adstruenda caussa melancholica utitur.

Se-

Seroforum mentionem facit tùm *Volcherus Coiter*, tùm *Carolus Piso observation.* 158.

Vaporosæ paralyseos monumenta proposuit *Petrus Salius Diversus Animadv. ad Altimarum*, comprobatque historia tonsoris, qui triduana paralysi ob crapulam correptus, pòst convaluit.

Idem quoque contigit ante plusculos annos civi cuidam oppidi hujus, qui unius brachii resolutione ab instituta crapula correptus, altero die ab eadem iterum caussa, somno longiore subsequente, motum pristinum recuperavit.

Caussæ hæ secundum *essendi modum* consideratæ nunc *substantia*, nunc *qualitate prima*, *secunda* & *tertia*, nunc *motu*, *quiete* &c. sicque occludendo, replendo, obstruendo, comprimendo, constringendo, exsiccando, humectando & emolliendo temperiem, figuram & positum immutando, unitatem solvendo, ναρκῇ & virtute quadam nobis minus manifesta atque specifica spiritus immobiles reddendo, impotentiam hanc accersunt.

CHIMICORUM ☿rius *cremosus* permutationum gradibus alteratus, idem præstat, qui congelatus corpora nostra constringit, iratusque vi insita in illos impingit, sicque fulminis instar, illæsis carnibus nervos percellit, paralysinque inducit.

Idem etiam à ♀ro non benè à sanguine sequestrato, sed superveniente spiritu salino coagulante, concreto, vim obstruendi in & extra vasa habente expectandum.

Terror Helmontianus motum tùm sanguinis tùm spirituum spectat.

Salia acida, ubi exultant, coagulandi vim haben-

tia

a humores ſimul atque ſpiritus figunt: *Alcalia* lixi-
ioſaquê reſolvendo, inundant, replent, ſociataquê tum
queis, tum terreis retrimentis, pro re nata modò an-
uſtant, conſtipant, modò conſtringunt, emolliunt,
omprimunt atque ſuffocant. Utraque locum hìc habere
oſſunt.

Motus ſanguinis impeditus, ſecundum *Harvejana*
rincipia, lentus, membra torpida reddere valet.

Materiæ ſubtilis defectus & remora â cauſſis tùm
externis, tùm internis profecta, motum & influxum ſpiri-
uum ad partes ſecundum *Carteſiana* dogmata, hebetat
& aufert.

CAPUT V
Cauſſarum mediatarum ſe-riem enumerat.

CAuſſæ mediatæ remotioris locum obtinent, *res ſu-pernaturales, naturales, non naturales & præternatu-rales.*

I. Ex supernaturalibus ſunt

1. *DEUS*, qui malis in pœnam, bonis & probis εἰς δοκιμασίαν, ne à viis Domini deflectant, vexatio enim dat intellectum, utque glorioſus & admirabilis per omnia habeatur, fidelibus ſuis morbum hunc aliquandò impertit.

2. *Incantationes & faſcina.*

II. Ex naturalibus.

Temperamentum frigidum præprimis & humidum. *Debilitas* & mollities generis nervoſi ab ortu contracta.

Qui ex ſemine morboſo, apoplectico generantur liberi, comitem unâ paralyſin non rarò experiuntur. *Obeſos, pingues & ſucculentos* præ macilentis pareſis frequentius adoritur; *Senes* præ juvenibus, *mulieres* præ viris.

III. Ex non naturalibus

I. *Aër* per ſe in *primis* qualitatibus nimis *frigidus* & *humidus*: per accidens *calidus* fundendo, & liquando humores nervosque invadendo. Idem efficit ſub ſole mora longior in plethoricis & catarrhoſis. *Venti* non aquilonares modò ac boreales, ſed etiam auſtrini in illis, qui cacochymici ſunt, promtè pareſin promovent.

In *ſecundis* qui craſſus eſt, nebuloſus, qualis locorum paluſtrium, undoſorum.

Quoad *occultas*, ille hùc pertinet, qui impotentiam motus accolis maris Balthici, à peculiari qualitate infert, ſcorbuticus appellatus.

Idem facit aër nocturnus, hyemalis & autumnalis ſuperfluitatum promicondus.

☽, humorum mater, plena magis ad paralyſin diſponit.

♄ in ſexta domo frigidis & humidis ſignis copulatus malum hoc fovere augereque perhibetur.

II. *Victus ratio* copioſior, paucior, inordinata, alimenti tùm boni & laudabilis, tùm mali & illaudabilis. Accuſantur alimenta quæ humiditate multa excrementitia ſcatent, ut *carnes juniorum animalium, ſuillinæ*; ex piſcibus, *anguillæ, tineæ, carpiones*; *lac, fungi, olera*, fructus *horarii, fraga*; *legumina recentia, piſa fabæ*.

Poſt raphanos in taleolas ſectos honeſta matron

Ie[illegible]

Jenensis mente turbata & emota incidit in paralysin, *referente Magnifico Gu. Rolfincio, dissertatione allegata de Paralysi.*

Ἡ κραιπάλη παρεστοφόρος διὰ vini præprimis potentis meracioris que, quale Creticum, Hispanicum atque Rhenanum est, largiter assumti contracta potu. Vinum metallinis refertum viribus, partibus alcalibus scatens & ♁reis, intima nervorum penetrat, vi narcotica spiritus animales consopit. Tali à caussa paralysin pronatam observavit *Fernelius* & *Salius*. *Vina recentia*, cerevisia etiam recens ejusdem commatis sunt.

Aromatum usus nimius, *medicamenta* purgantia *validiora, venena assumta & illita.*

Cùm barbitonsor quidam de dolore capitis vehementi conquereretur, assumto purgante medicamento, mitescere prorsus malum cepit, qui tamen, postquam integram per noctem somnum placidum peregerat, manè expergiscens unius lateris paralysi se affectum deprehendit.

Diuretica & *Diaphoretica* impuro existente corpore usurpata, à centro ad circumferiam crassa secum adducunt, nervoso generi inimica. Exemplum adfert *H. Smetius in miscellaneis.*

III. *Somnus & vigiliæ,*

IV. *Motus* & *quies*, mediocritatem si excedunt, suum quoque hùc conferunt symbolum.

Equitatio immodica membra valdè debilitat, nervosque tono suo spoliat, quod Scytharum exemplo confirmatur ab *Hippocrate.*

Venus intempestiva & nimia tùm apoplecticos, tùm paralyticos insperatò reddit, tremore, titubatione capi-

tis, manuum pedumque, præeuntibus tibicinibus. Inter amplexus uxoris nobilem quendam paralysi correptum, dulcique mort. exceptum notavit *Heinricus ab Heër in Observationibus*.

V. *Intermissa consueta corporis evacuatio*, V. S., purgatio, suppressio mensium, quale exemplum profert *Hercules Saxonia in Praxi*, hæmorrhoides suppressæ ad idem malum excitandum ansam dant plurimam.

VI. Affectus *animi, mœror, horror, terror, ira, gaudium, risus*. &c.

IV. Præternaturalibus annumerantur, tùm *morbi*, tùm *caussæ morbi* atque *symptomata*.

Apoplexiam & Epilepsiam frequenter excipit paralysis; dolores item colicos sequitur. Pariter luxationibus, fracturis succedit. Quandoque febribus tertianis intempestivè curatis; arthritidi item & calculo.

CAPUT VI

Differentiarum facit mentionem.

Differentiæ ab *idéa* affectus petitæ, aliam indicant esse *perfectam*, in qua sensus & motus simul est depravatus, aliam *imperfectam* & *inchoatam*, in quâ ægri impotentes redduntur admodum & obscurè sentiunt. *Imperfectissimam* nominat *Gal. 3. de loc. 10.* ubi tollitur sensus illæso motu.

A *subjecto* quæ desumuntur, aliam faciunt *universalem*, ubi præter caput, truncus redditur immobilis, vel alterutrum latus, salvis reliquis partibus capitis: aliam

par-

particularem, cum lingua, oculi, digiti afficiuntur, quæ peculiaribus nominibus aliàs circumferuntur, nimir. ϛραβισμȣ̃, ἀφωνίας &c.

Ratione *caussarum*, alia *primaria*, quæ à seipsa incipit, ab intemperie, conformatione mala, unitate soluta: *alia comitata*, epilepsiæ succedens, apoplexiæ &c; *alia* à cacochymia, plethora, casu, ictu, fractura, luxatione; à venenis, medicamentis, crapula.

CAPUT VII

Signorum diagnosticorum catalogum apponit.

Signa quæ præsentem paralysis statum adaperiunt, haud obscura esse possunt.

Ex illis, quæ ab *essentia* affectus desumuntur, sive illis, quæ τὰ ἐνέοντα κτ' τὸν τῆς ȣ̓σίας λόγον, essentialiter inhærentia appellantur, in *perfecta* sunt absentia motus & sensus membri, utque partes transferant ægri, opus habent ope aliena. *Imperfecta* adesse notatur cum aliqualiter adhuc objectum tactus membrum sentit ægrum.

Ἀπὸ τῶν ἑπομένων quæ sequuntur vel à *post essentialibus*, descendit membri resoluti frigiditas, flacciditas, situs mutatio, extenuatio ejusdem atque brevitas. Urina tenuis plerumque, pulsus rarus, tardus.

Cæterùm ab *apoplexia* distinguitur, quod salvum adhuc cerebrum sit ejusque operationes.

A *spasmo*, quod membrum attensum rigidumque non spectetur, non doleat etiam, caleatque.

Ab *ischiade* motus diminutione. In paralysi

plane abeſt motus. Vitium non in tunica, ſed nervo conſiſtit.

A *ſuffocatione uterina*, quòd reſolutio adſit nulla; vellicationes ſentire hyſtericas ſe indicent, priventur reſpiratione.

A *catalepſi*, absque totius corporis rigore eodemque in ſtatu permanentia.

Ratione *ſubjecti* ſcire expedit, an paralyſis ſit à *cerebro*, an ex *partibus* infra cerebrum poſitis, à ſpinali medulla & nervis.

Si *viſus*, *auditus*, *guſtus*, unà læduntur, nervos primi, ſecundi, tertii, quarti, quintique paris vel in principio vel paulo poſt vitiatos eſſe conjicimus.

Si *vox* eſt oblæſa, nervi qui in muſculos oſſis hyoidis & laryngis inſeruntur, linguæ item, erunt relaxati.

Si *appetitus* unà proſtratus & viſcera ſtupida, nervi ſextæ conjugationis in culpa erunt.

Si partes reliquæ infra caput reſolutæ, vitium in ſpinali medulla & nervis particularibus quærendum.

Si itaque corpus vel alterutrum ſaltim latus eſt affectum, initium ſpinalis medullæ accuſabitur vel totaliter, vel quo ad partem dimidiam male affectum. *Brachia* & *manus* læſos eſſe indicant ex ſpina oriundos, qui eò deferuntur. *Pes reſolutus* & *veſica*, nervos ex lumbis & oſſe ſacro prodeuntes indigitant.

Ex *juvantium* & *lædentium* medicamentorum applicatione ſuper partem paralyticam, aut ad originem nervorum non parva quoque διάγνωσις deſumi poteſt, exemplo *Galeni* in Pauſania Syro *1. de loc. aff. 6.*

Cau-

Caussarum signa si desiderantur, ab *internis* malum hoc profectum intelligimus, cum nulla ab externis, uti casus, ictus, vulneratio, perfrigeratio, &c. præcesserit.

Pituitosam ostendit temperamentum frigidum, humidum, ætas senilis, victus frigidus & humidus, otium, quies, capitis gravitas, & somnus multus ante invasionem.

Biliosam, calida & sicca corporis constitutio, potus vini generosioris, ira; præcesserunt morbi acuti.

Melancholicam sensus gravitas, corpus ad frigidum & siccum inclinans, metus, tristitia, somni turbulenti, color faciei ad lividum devergens.

Serosam & *flatulentam* destillationes & defluxiones, oscitationes, sternutationes, salivationes & sputa copiosa, murmura, tinnitus, sonitus aurium & ventris, vertigo.

Si *scorbuticum* μίασμα fomitem subministraverit, scorbuti aderunt signa & symptomata; lassitudo sese exeret tensiva, suaque motus iste abolitus intervalla dilucida habebit.

Si *dolores colici* præcesserint, epilepsia, apoplexia, &c. ex adstantium relatione, propriisque signis eruenda talia sunt.

An ratione communionis nervorum colica in paralysin desinat, & an *immediate & simpliciter* hoc fiat, non mediante circulatione & per arterias, exinde ad nervos artuum, protrusa caussa morbifica? *Legesis Magnifici Dn. Præsidis exercitat. anatomic. V. Lib.* 1. *Sect.* 2. *cap. XVIII. pag. 336.*

CA-

CAPUT VIII

Morbi statum futurum ratione salutis & mortis, longitudinis & brevitatis modoque eventus subministrat.

Πρόγνωσις ratione *salutis*. Per se non est fatalis hic affectus, salvæ enim adhuc facultates principes sunt corpus gubernantes, nisi morbo accidat viribus jam fractis; Tum enim secus se habet & mortis nuncius existit.

Difficulter attamen curatur, cùm non sine magno labore temporisque dispendio amoveri soleat. Imperfecta minus periculosa. Melior in quâ partes non multum contabescunt. Si caleat membrum, spes melior existit.

Universalis deterior particulari. Quò cerebro propiores afficiuntur nervi, eô pejor; quò remotiores ab eodem, eò melior speranda sanitatis restitutio. Paralysis linguæ nonnunquàm brevi curatur negotio, tale exemplum invenitur apud *Joh. Petr. Lotichium Consil. & Observat. p. 176. & 180.* Non ita oculorum. In senibus *ἀνίατος* plerumque.

Deterior à vulnere, fractura, membri dissolutione & discissione. Lethalis est luxatas cervicis vertebras sequens, *affirmante Jonstonio Medicinæ practicæ lib. 8. cap. 6. artic. 5. p. 375.*

Si ætas senilis ansam dederit, si debilitas nativa ad-

sit

ſit membrorum, curatio difficilior. Hyemalis deterior æſtivâ & vernâ.

A vaporibus & narcoticis non diu durat. Bilioſa & ſeroſa facilius pituitosâ & melancholicâ curantur. Colicam & epilepſiam in infantibus quæ ſequitur, brevius pollicetur curationis tempus.

II. LONGUS eſt morbus aſſerente *Celſo*, ſi cum acuto comparetur. Cæterùm viribus integris, cauſsâque non adeò exiſtente validâ, ſeptimanæ unius alteriusque, interdum & menſis ſpatio percuratur. Legeſis *Altimarum & P. Salium Diverſum.* In Juvene citiùs, ſeriùs in ſene, qui non convaleſcentes, miſerum ducere halitum per vitam coguntur.

III. MODUS EVENTUS. Paralyſis ad *ſalutem devergit febre ſuperveniente*, cujus caliditas pituitam, reſolvit & expellit. Quandoquè longâ diarrhæâ ſolvitur *auctore Rhaſe*, maximè affectus ubi recens fuerit. Si ex apoplexiâ in ſenibus, ad apoplexiam iterum prolapſa, mortifera evadit. Si, quæ potulenta aſſumuntur, cum ſonitu decidunt in ventriculum, moribundorum eſſe ſolet indicium, cauſam expoſitam vide apud *Höferum in Hercule Medico p. 64.*

CAPUT IX

methodum medendi indicationibus fulcitam à rebus p. & ſ. n. petitis, adponit.

QUia cognitio propter curationem expetitur, quæ finis artis medicæ eſt, ad hujus quoquè evolutionem nos accingimus.

 Ab-

Abſolvitur autem *methodo medendi* & *materia auxiliorum.*

Methodus medendi nititur *indicationibus*, quæ à *rebus* tùm *præter*, tùm *ſecundum naturam* petuntur.

Illarum prima CURATORIA dicitur, quæ morbo debetur, intemperiemque partium per *contraria* alterat, obſtructiones aperiendo tollit, vitiatam membri conformationem emendat, & ea quæ ſoluta ſunt, unit iterum adducitque.

Secunda PRÆSERVATORIA cauſſas morbificas auferre jubet. Si humor peccet *ſubſtantia*, evacuetur, ſi *copia*, diminuatur, ſi *qualitate*, contrariis alteretur, ſi *motu*, intercipiatur, repellatur, derivetur, revellatur. Si flatus adſint, diſcutiendos illos præcipit.

Tertia SYMPTOMATIBUS debetur, ſi exceſſerint, uti ſunt vigiliæ, atrophia &c. & hinc mitiganda auferendaque.

Harum unica numero eſt, *vitalis* dicta, viribus tùm totius, tùm partis per *ſimilia* proſpiciendo, ne peſſum eant, ſed conſerventur, priſtinamque faciem recuperent.

Materia præſidiorum triplicis generis eſt, *chirurgica, pharmaceutica & diætetica.*

CAPUT X
agit de materia præſidiorum ex fonte chirurgico deſumenda.

VENÆ SECTIO locum hìc habet, ſi adſit plethora, ſup-

pres-

preſſa fuerit conſueta aliqua evacuatio, materia peccans cum ſanguine conjuncta ad partes feratur.

Zacutus Luſitanus militem ſeptuagenarium hemiplecticum robuſtum ſola V. S. reſtituit, *Prax. Admirand. Obſ. 39. l. 1.*

Solent, ſcribit *Hartmannus* in praxi, à V. S. inchoare practici curationem. *Prax. Chim. l. 1.*

Quantitas reſpondere debet copiæ, ita tamen, ne inde vires decrementum capiant.

Locus pars plerumque eſt oppoſita ſana. Si adſit plethora, ſecari poterit *mediana*; ſi hepar fomitem dederit, *jecoraria*; *ſalvatellæ* uſus in melancholica; à menſibus ſuppreſſis hæmorrhoidibusquè obſtructis ſi deſcenderit, *venæ pedum* aperiantur.

CUCURBITULÆ *ſcarificatæ* vicariam V. S. opem ſpondent, maximè ſi ſanguis fuerit viſcoſus. Laudantur à purgatione peracta inſtitutæ.

Non ſcarificatæ divertendi, attenuandi, reſolvendi & diſcutiendi vim habent, materiam idem ex alto attrahendi; atrophiæ etiam obſunt, dum partibus emaciatis affixæ alimentum attrahunt, partiquè reſolutæ frigidæ calorem reſtituunt. Cavendum tamen, ne quod attractum eſt alimenti, diutinâ applicatione iterum abſumatur.

CAUTERIA tùm *actualia*, tùm *potentialia* in uſu laudabili nunquam non eſſe poſſunt. *Locum* habent in illis præprimis, quorum corpus refertum ſeroſis humoribus eſt, & idcirco opus habent, quo ſenſim & ſenſim illi evacuentur, ne morbus augeatur vel novus producatur.

Gratia *curationis* parti affectæ; præſervationis,

mandanti inurantur. Probantur *setacea* cervici inusta, trajecto filo serico, quo apertum servetur καυτήριον, sensimque materia destillet.

Gratia *revulsionis* etiam in vertice capitis, in parte opposita, artubus modò superioribus, inferioribus modò, imprimantur.

Pertinent hùc *Urticationes*, quas post *Celsum* summoperè extollit *Riverius* in *praxi*. Africandæ sunt Urticæ virides parti paralyticæ, quo usque rubescat, rubraque permaneat.

Frictiones, picacismi & *sinapismi* etiam ex usu esse possunt, sanguinem & calorem fusius ad partem adfectam alliciendo, pristinumque robur ei adflando; cavendus tamen usus eorum nimius est. Sufficere videntur, cum pars ab istis rubere incipit. Talia sunt emplastrum *è sinapi, rad. pyrethri, gummi euphorbio, opopanac. Resina pini & terebinth.* picacismis inserviunt.

CAPUT XI

pharmaciam pertractat.

MAteria, quam pharmacia offert, gratia tùm *evacuationis*, tùm *alterationis* & *corroborationis* adhibetur.

Inter EVACUANTIA UNIVERSALIA, quæ materiam substantia peccantem *sensibiliter* educunt, sunt

I. LENIENTIA κάτω, qualia sunt ex *simplicibus Galenicis, pruna damascena, polypod. senna, cassia.* Ex *compositis sirup. rosar. solut. simpl. diasereos Andernaci, Elect. lenitiv. benedict. laxativ. diaphœnicon. Pilul. aloëphangina, Francofurtenses*, ▽ *solutiva Viennens. ex*

fol.

fol. sen. & manna , ▽ *solutiva D. Döringii. Infusum laxativum Magnifici & Excellentissimi D. D. Managettæ, Medici Cæsarei dignissimi*, esto tale pro unicâ dosi:

℞. *fol. sen. elect.* ʒiß. *mann. elect.* ℥j.
cremor. ♀ri ʒß. *passul. minor.*
confect. coriandr. an. ℈ij.

Misc. incisa & contusa crassiusculè includantur nodulo, cui affundatur ▽ bullientis ℥iiß.

Stent in infusione per horas sex, fiat deinde colatura sine vel cum leni saltem expressione & detur ad vitrum.

S. LaxierTräncklein auff 1 mahl frühe nüchtern.

Ex *chimicis* prævalent *cremor* & *cryſtall.* ♀*ri.*

Si *clyster* desideretur in cacochymia pituitosa:

℞. *herbar. 5. emollient.*
flor. chamomill. Roman. centaur. min. origan. a. Mj.
sen. Alexandr. s. s. ℥j.
polypod. quer. ℥ß. *prun. dulc. par.* vj.
sem. anisi, lini an. ʒij.

Coque in s. q. aq. commun. ad dimid. part. consumt. Colaturæ

℞. ℔j. *adde: Electuar. lenitiv.* ℥j.
🝆 *olivar.* ℥x. *irini* ʒij.
vitell. ovor. no. j. *sal. commun.* ʒß.

M. F. l. a. Clyster, detur in vesica cum syphone.

Vel si fortior paulò:

℞. *rad. angelic. betonic. scorzoner. an.* ℥j.
herb. salv. rut. lavendul. a. Mj.
summit. herb. paralys. rorismarin.
fl. tunic. stœchad. sambuc. cent. min. a. p. ij.
sem. anisi, fœnicul. cumin. a. ℥j.
bacc. laur. ℥ß. *Agaric. albiss.* ʒiij.

Coque in suff. qu. ▽ commun. ad ℥viij.

dissolve *benedict. laxativ.* ℥ß.
specier. hier. Logad. ʒiiß.
🝆 *irin. chamomill. an.* ℥j.
🜔 *parùm.* F. clyster.

SUPPOSITORIA etiam ex sevo & melle, additis purgantibus, alvo immittenda, si abhorreat à clysteribus æger.

Venter inungatur unguento de althæa, de arthanita.

Si per VOMITUM evacuanda materia pituitosa ventriculo molesta, proderit *decoctum sem. atriplicis, rad. asari* cum oxymelite; vel propinetur 🜔 ♁*l. vomitor.* cum jusculo carnis, quod *Petrus Joh. Faber. valdè commendat in universal. sapient.* 🜔 ♁*l. vomit. Angeli Salæ.* Testor DEUM, *inquit autor,* nullum inter medicamenta vomitoria observavi magis universale, quàm hoc ipsum 🜔 ♁l. *Panacea etiam Glauberi* ad g. ij vel iij. in cerevisia calida pingui præscribi poterit. Panacea ☉ non minoris efficaciæ. Item Panac. ☿ ♄nial. ♂alis ✳ata ☉laris.

II. PRÆPARANTIA humorum, qualitatibus secundis, crassitie nim., visciditate, tenuitate &c. peccantibus, emendandis adquè exitum disponendis præscribantur.

Generalium nomine veniunt à CHIMICIS *Elixir proprietatis, Mixtura simplex, Arcanum ♀ri,* ⊕*trum duplicatum Mynsichti, tinctura ♂ aperitiva.*

A GALENICIS decocta specier. *aperitiv. minor. & major. fl. & fructuum. Rad. sarsaparillæ,* 🜄 *aperitiva ex herbis, fl. seminib. fruct. & radicibus aperientibus, alterantibus, incidentibus &c. parata.* Paradigma suggerit

rit ▽ *destillata præparans Gu. Rolfincii. Sirup. de duabus radicibus, de cichor. borragin. betonica, nymph. serum lactis caprini destillat.* cum herbis refrigerantibus in caussa biliosa. Addi poterunt, si adsit *μίασμα* scorbuticum, simplicia antiscorbutica, *nummularia, nasturtium, beccabunga, cochlearia.*

Si potione delectetur æger

in caussa biliosa.

℞. ▽ *fragar.* ℥iv. *cerasor. nigr.* ℥iß,
sirup. de corall. Quercetan. ℥iß.
acetosit. citri ʒj.
☊ *aperitiv. Penoti gutt.* v.
D. in fictili. S.
Kühlendes Digestiv drey Löffel / des Tages ij mahl.

In pituitosa

℞. *essent. ivæ arthriticæ*
mixtur. cephalic. D. Michaël. an. ʒij.
▽ *magnanimit.* ʒj.
spir. ♀*ri volatil.* ℈j.
In vitro.
S. Eröffnungs Essentz zu resolvirung der zehen kalten Flüsse 30. Tropffen alle Morgen.

In caussa melancholica

℞. *croc.* ♂ *cum* ♀*re parati* ʒj,
fæcul. ari, cryſtall. ♀*r.* ℈j.
Dividatur in 6. partes æquales.
D. in charta. S.
Eröffnungs Pülverlein auff 6. Tage.

Propinetur manè singulis diebus cum buccella panis similaginei tosta parumper ad ignem, vinoque malvatico posteà emollita.

Vel:

Vel:

℞. *Elixir proprietat.* ʒij.
Tinctur. corall. ʒiß. ♀ ʒiij.
S. Mixtura aperitiva.
Dos. gutt. xv - xx.

Vel:

℞. *Tinct.* ♂ *cum* 🜍 *esurino præparat.* ℥ß.
S. Eröffnende Tinctur.

III. PURGANTIA variant pro peccantis humoris naturâ.

In PITUITOSA valet *agaricus, mechoacanna, turbith, hermodactyli, colocynth.*

In BILIOSA, *rhabarbarum, scammonium.*

In MELANCHOLICA, *sena, helleborus, epithymum.*

In SEROSA *gialap. gum. gutt.*

In MIXTA CACOCHYMIA expurganda compositis utimur. Medicamenta inde magistralia parata suppeditant dispensatoria pharmaceutica tùm *galenica*, tùm *chimica*.

Hieram picram singulariter adhibebant veteres, aucta sensim sensimque dosi, ut docet *Johan. Stephan.* paraphrasi in *2. Fen. Avicenn. l. 3. Pilulis cochiis* utitur *Zacutus l. c.*

Antimoniatorum usus moderatus & tempestivus proscribi nequit, qualia sunt *vitrum, crocus, succinum, turbith.* Commendari poterit 🜍 *vitæ aureus correctus Rulandi*, si pituitosa regnet colluvies.

Proderunt etiam crystalli ☽*næ*, ☉ *fulminans*, ☉ ♁*niatum*, *specificum purgans Crollii & Paracelsi, extractum Panchymag. Pilul.* ♀*r. Quercetan. de ammoniaco,*

Tin-

Tinctura rhabarbari, extract. chalybis cum succo pomorum dulcium paratum.

Si pulvis arrideat in *serosa & pituitosa:*

℞. *rad. gialap.* ℈j. *cremor.* ♀*r. g. viij.*
diacryd. g. iiij. *oss. human. calcinat. g. ij.*
D. ad chartam. S.
Purgier Pülverlein auff j mahl.

Vel:

Si *Pilulæ* in *caussa mixta:*

℞. *extract.* M℞. *panchymagog. Croll.* ℈j.
scammon. cum ♀ *parat. gr. vj.*
trochisc. albandal. g. *iij.*
Cum ▽ *betonicæ & primul. veris q. s.*
F. l. a. Pilul. no. xxix.
conspergantur pulvere caryophyll. aromaticor.
D. in pixide. S. Purgierende Haupt und Glieder Pillen auff j mahl.

Vel:

℞. M℞. *cochiar. gr. xij.*
extract. panchym. Croll. resin. scammon. a. g. v.
extract. troch. albandal. g. ij.
elixir proprietat. q. s.
F. l. a. Pilul. no. xxix.
S. HauptPillen auff j mahl.

Bolus in biliosa:

℞. *specier. diaturbith. cum rhab.* ℈j.
trochisc. de viol. solutiv. gr. v.
conserv. rosar. rubr. ⊕*lat.* ℥*iij.*
F. l. a. Bolus.
D. ad chartam. S.
Purgierzucker auff j mahl.

Vel:

℞. *conserv. fl. cichor.* ℨij.
gumm. gutt. gr. ix.
spec. aromat. rosat. gr. iij.
resin. scammon. gr. vj. ♀ ⊕l. gr. ij.
♎ ⊕l. *rectif. gutt.* j.
Cum sacch. ros. tabulat. q. s.
F. bolus.

Si *vinum* aut *cerevisiam* medicatam appetat æger, ex prædictis concinnabuntur ingredientibus, additis tùm corrigentibus, tùm adjuvantibus dirigentibusque.

℞. *rad. turbith. mechoac. alb. rhabarb. el.*
hermodactyl. orient. ellebor. nigr.
agaric. el. a. ℨiß. *fol. sen. s. s.* ℥iß. *gum. gutt.* ℨj.
galang. mac. nuc. mosch a. ℈ij.
zingib. ℈iß. *sem. anisi, fœnicul.* ♀ ⊕l. *a.* ℨij.
incidantur, contundantur & misceantur.
Dentur ad chartam pro nodulo.
S. Species in Wein.

Usus horum auxiliorum tùm in principio, tùm in progressu, maximè verò si per *ἐπίκρασιν* instituatur, è salute ægri existit. Solâ purgatione restituitur paralyticus, *teste Dodonæo.*

A mitioribus ad fortiora progrediendum, videndumque ne cotidiano usu tonus nervorum lædatur; quandoquidem à nimia & vehementi evacuatione exsiccantur partes nervosæ & tendinosæ, spoliatæque nativâ humiditate, contrahuntur & extabescunt.

Nonnunquàm natura non tàm ab alvum educentibus, quàm per vomitum expellentibus opem deposcit. Unde & hìc fortiora paulùm ex usu erunt.

Si *clyster* desideretur purgans, ex prædictis paretur ingredientibus.

IV. DIAPHORETICA & DIURETICA præmissis universalibus, si materia serosa in habitu corporis delitescens, sanationi obstet, vel has ipsas vias affectet, moderatè adhibita, utilitate suâ non carent.

Utraque hac cautela adhibita commendavit vetustas, ut videre est apud *Hippocrat. in Coacis.*

Ad *sudorem* eliciendum prosunt, *decoctum ligni sancti, sassafras, rad. chinæ, sarsaparill. extract. lign. guajaci*, ~ *C. C.* ⊖ *lat. lumbric. terrestrium; tinctura bezoardica*, ~ *theriacal. pulv. bezoardicus Sennerti, Rolfincii.*

Ex CHIMICORUM formulis prætereà petuntur ♁ *diaphoreticum, tinctura ejusdem sicca, clyssus*, 🜍 *auratum diaphoreticum, bezoardicum* ☉ ♃*al.* ☽*nar.* ♂*tiale.* Vel *tinctura* sequens præparari & in usum trahi poterit: Redigantur ♁ ♃ ☽ mediante ⦶tri anatica proportione in pulverem alcolisata, tali modo, quali bezoardicum ♃ ☽nare paratur. Ex isto pulvere extrahatur cum 🜈 in ∴ tinctura. Deinde 🜈 abstrahatur ad dimidias & plures. Quam tincturam *honoratissimus meus Dominus Affinis* internè valdè proficuam fuisse paralyticis deprehendit, & nunquam sine fructu adhibuit, uti ipsemet aliquoties vidi, à gut. XXX. usque LX. in ▽ ivæ arthriticæ cum sir. betonicæ aut pœoniæ. Pulverem à tinctura remanentem cum saccharo anatica proportione & aliquot guttulis oo rorismarini & succini albi commiscuit, & vel per se in ▽ priori aut ▽ liliorum convallium aut tiliæ, vel cum tabulis, trochiscis vel morsulis ad paralysin directis, ut sunt mor-

 suli

ſuli Imperatoris, vel conſerva aliqua adhibuit, magno non ſine paralyticorum emolumento.

Eliciatur ſudor vel in lecto, vel ſudet in balneo laconico æger.

Ad *urinam ciendam confert* ▽ *è baccis juniperi, malvaticum juniperinum,* ☍ *baccar. juniperi, terebinth. fœniculi, de quibus videatur Grülingius, tinctura* ♀*ri,* ♎ *terebinthin. ſalis,* ⊖ *ononidis, geniſtæ, decoctum cicer. rubr.* ♁ *diureticum* ☉.

Acidulæ etiam Ægranenſes, Svalbacenſes, Pyromontanæ eidem ſcopo ſubveniunt.

Vinum ὀλιγόφορον atomis ſalinis diureticis tenuibusquè imprægnatum diluendo craſſos humores grato beneficio ægros exhilarat. Tale eſt *Jenenſe.*

Si *emulſionem* flagitet ægrotus:

℞. *decoct. cicer. rubr. cum* ▽ *gramin. deſtill. parat.* ℥vj.
ſem. melon. decorticat. ʒiij. *C. B.* ʒj.

F. l. a. emulſio. Cui adde
julep. roſat. ℥iß. *magiſter. oculor.* ♋ ʒß.

In vitro. S. Harntreibende GliederMilch auff etliche mahl.

Vel:

℞. *conſerv. cynosbat.* ℥iß. *capill.* ♀.
rad. eryng. condit. *pimpinell. condit. a.* ℥vj.
extract. gran. juniper. ʒiß.
mag. ♀ ⊕*l.* ʒj. *ocul.* ♋. ⊖ *ononidis a.* ℈ij.
Cum ſuff. q. ſir. de parietar. & ♎ ⊕*l. q. ſ. ad acorem.*

M. ad vitrum conſerv. S.

Harntreibende Mixtur.

V. Evacuantia particularia capiti debentur, ut ſunt *errhina, apophlegmatiſmi, maſticatoria.*

Pa-

Parantur *ex fl. lil. convall. ſternutatoria*, addito in viris *modico ambræ & moſchi.*

Foliorum tabaci Indici pulverem naribus attractum commendavit hemiplectico nobili juveni *Benedictus Sylvaticus Conſ. & reſponſ. Cent. 1. conſil. 87.*

Euphorbium ▽ primul. veris incoctum & naribus illitum vehementius attrahit. *Sem. nigell. ſtaphyſagr. pyrethrum, nux moſchata, galanga, elleborus alb., maſtix, cubebæ, hyſſopus, ſtæchas, majorana, rorismarin., thym.* in ore detenta, dentibusque detrita, copioſè pituitam eliciunt.

Suſpectus uſus eſt horum, ſi defluxio ad pectus fiat, oculi ſint adfecti, caput reapſe debile.

His ſubjungenda ALTERANTIA ſunt ſimul & ROBORANTIA, viribus tàm manifeſtis & communibus, quàm occultis ſpecificis atque appropriatis corpus ſimul atque membra paralytica reſpicientia.

Petitur materia eorum ex regno triplici vulgò noto, quæ tùm *ſimplex*, tùm *compoſita.*

Eminent *arthritica, cephalica, antapoplectica* & *epileptica,* tàm interna, quàm externa, *ſimplicia, compoſita.*

Ex SIMPLICIBUS & COMPOSITIS *ſalvia, fl. primulæ veris, ſtæchad. Arabic., chamædrys, chamæpyth., N. M., ſuccin. ambra, moſch. corall. perl. ▽æ deſtillatæ ſalviæ, fl. cheiri, lavendul. ſerpilli cum ſuccino, hirund. apopl. epileptic. cum & ſine caſtoreo, apoplectica Langii, ▽ paralyticam præſtantem quær. in Keslero redivivo proceſs. 354. p. 431. & ſeqq. ∽ lil. convall. ceraſ. nigr. formicar. lumbricor. terreſtr., cranii humani, ſanguinis humani, ſpec. diambr. diamoſch. diamargarit. calid. eſſent. ſuccin. Tragea*

ad adfectus capitis frigidos Quercetani. Theriaca de viperis mirum in modum valet. conserv. anthos, lavendul. salviæ. ☍ *costin. vulpin. succin. philosophor, stanni, de quo vid. Croll. p. 507.* ♆ *& lac* ♆*ris vid. eundem p. 510. 524.* ⊕*l. Theophrasti secretum, consule eundem p. 529. 530.* ⊖*lis p. 556. succini compositum descriptum in Medicina Spagyrica tripartita Rhumelii p. 166.* Theriaca & mithridatio nil esse præstantius, *confect. quoque anacardina, refert Joh. Stephan Assa fœtid.* ℈j. cotidiè exhibito, restitutum à se paralyticum adnotavit. *cinnabaris nativa,* ♃*nii rectificat. & cum magister. corall. & perlar. composita. Rotulæ smaragd. Mynsicht. Ejusdem* ♎ *cephalic.* ♎ ⊕*l. philosoph. magister. oss. human. Elixir. cephalic. Rolf. lib. IV. chim. in artis form. redacta exstans.*

Paracelsus aurum potabile, & *liquorem gemmarum* singulariter commendat; *essentiam* item *lavendulæ, tinctur. Amethysti, smaragd. Corall.,* ☽*næ. tincturam* suadet *à gutt.* v. *ad* VIII. in liquore convenienti *Grüling. in florileg. part. XII. pag. 335. & seq.*

Helmontius lac perlarum commendat, ut videre est apud *Osvvaldum Grembsium.*

⊖ perlarum mirificè prodesse refert *Grüling. in medic. pract. l. 1. part.* 1. *cap. 7. p. 49.*

INTERNE.

℞. *conserv. fl. rorismarin. tiliæ,*
primul. veris. meliss. an. ℥j.
nuc. moschat. in India condit.
fl. aurant. citr. condit. a. ʒß.
spec. diamargarit. calid. diambræ,
pulv. Marchionis a. ℈j.
elixir cephalic. Rolfinc.
♎ *è cerebro humano prolect. a.* ʒß.

cum

cum sirup. de iva arthritica & salvia a. q. s.
F. l. a. electuarium.
D. in pixide. S. Haupt und Gliederstärckung einer Welschen Nuß groß auf j mahl.

℞. *pulv. analept. Rolfinc.* ℥j.
fol. rorismar. beton. lavend. cochlear. a. ʒß.
rad. ireos, acori, galang. a. ℈j.
coriandr. præparat. ℈ij.
🝆 *anthos destillat. caryophyll. cinnam. a. g.* iiij.
fœnic. anis. gutt. vj.
Sacch. ros. tabul. ad pondus omnium.
In scatula. S. Hauptstärckendes Trisinet.

℞. *cinnab. nativ. pelluc. & splendent.* ♁*nii a.* ʒj.
croc. oriental. ℈j.
🝆 *still. succini alb. camph. castor. a.* ℈ß.
F. pulvis tenuissimus s. alcool, & detur ad vitrum. S. Hauptpulver.
Dosis ℈ß ℈j.

℞. *confect. alkermes in rotulis* ℥iij.
D. in scatula S. Haupt Küchlein auff j mahl.

℞. 🝆 *anis. destill. rorismar. majoran.*
ambr. grys. a. g. v. *sacch. in* ▽ *ros. sol. q. s.* ℥iij.
M. F. confectio in rotulis.
S. Haupt Küchlein.

℞. *conserv. flor. euphrasiæ, betonic. rorismarin. a.* ℥j.
nuc. indic. condit. ℥ß.
cortic. aurant. condit. ʒij.
🝆 *stillat. cinnam. gutt.* x.
∽ ⊖*l. rectific. parùm pro grato acore*
sir. pæon. a. q. s. F. l. a. electuar.
D. in fictili. S. Vermischt Zucker.

℞. *mithridat. el. antidot. Matthiol. a.* ʒiiß.
castor. el. ʒß. *cum mell. anacard.* M.
S. Mixtur zum Haupt. ℞. ▽

℞. ▽ *hirund. Rondel. apoplect. Lang. a.* ℥ij.
lavendul. ℥j. *magist. corall. r.* ℈ß.
⁂ *succin. albiss. destill.* ℈ß.
♁ ⊖ *rectificat. parum.*
M. diligenter D. ad vitrum.
S. Schlagwasser.

℞. ▽ *cephal. Carol. V. Imper.* ℥iij.
lil. convall. c. vino destill. ℥ij.
primul. veris, salv. ex succo a. ℥iß.
♁ *ceras. nigr.* ℥ij.
rotul. man. Christi perlat. ʒij.
M. D. in vitro. S. Hauptwässerlein.

℞. ♁ ⊕*l. antepilept.* ʒj.
theriacal. camphorat. ʒiß. *tinct. bezoardic.* ʒß.
In vitro. S. GliederTinctur/ XXI. Tropffen auff j mahl.

Elixir vitæ cephalicum & stomachicum, summæ efficaciæ, invenitur in *Ph. Reg. Zuvelf. p. m. 207. col. 2. pr.*

In usum quoque potest trahi elixir cephalicum Crügeri. *Vid. eundem pag. 1. & sequent.* bey Beschreibung seiner Elixieren.

⁂ cinnamomi venam sub lingua inungi suadet *Conrad. Kunrath Medulla destillat. part. 1. pag. m. 367.*

Idem ex ligno guajaco præparari monstrat singulari modo medicamentum paralyticum *medull. destill. part. 1. p. 387. & seq.*

Balsam. polychrestum, si ex eo *elæosacch.* paratum fuerit, in usum quoque trahi poterit, cujus virtutem admirandam exitus aperiet.

A *colica* & *scorbuto* si affectus descenderit, specifica antiscorbutica & colica in usum simul trahenda, ut sunt: *Magist. cochl. ess. lumbricor. terrestr. &c.* Ex-

Externa non unius generis sunt, *ex resolven-tibus, emollientibus, discutientibus, attrahentibus, moderatè calefacientibus, exsiccantibus, roborantibusque,* conflata.

Inter NATURALIA usus valet THERMARUM *Carolinarum, Toplicensium, Vinaceorum* etiam recentium ex uvis dulcibus expressis relictorum, si illis includantur indenturque membra resoluta, quo de plura legesis apud *Julium Cæsarem Claudinum appendice ad tractat. de ingressu ad infirmos.*

Immissio in aquam marinam ab *Aureliano* suadetur, teste *Zacuto Lusitano prax. histor. lib. 1.*

Defectum istarum complent *artificiales ex* ☉, ♁re, ⊕l. ♀r. & ♂t. paratæ, quæ efficaciores evadunt, si herbæ antiparalyticæ illis addantur, unaque in ▽ fontanâ ebulliant.

Ex *medicamentis,* quædam forma *humida*, quò *fomenta humida*, ad quæ *embrochationes* pertinent, *unguenta* item *linimenta, balsama, cataplasmata & emplastra:* quædam verò *sicca* applicantur, ut sunt *sacculi, cucuphæ, suffimigia*, &c.

Ex oleis laudantur *irinum, vulpinum, de castoreo, rsin. costin. N. M. express., chamomill. lumbric. terrestr. viperin. philosophor. petrol. de sapone veneto. Balsam. juniperin. unguent. nervinum Vigonis, martiatum, Aragonis*; illud etiam cujus meminit *Valleriola l. 4. observat. 4.* quo septuagenarium paralyticum restituit. Commendatur pinguedo *felis sylvestris, taxi, vulpis.*

℞. *Ung. Martiat. utriusque* ℥iß.
°°° *nuc. moschat. expreß.* ℥ß.
medull. cervinæ ℥j.
vini malvatici ℥iß.
coque lento igne ad vini consumtionem.

postea adde:

ol. sapon. philosophor. de castor. a. ℥j.
M. D. in fictili.
S. Eusserlich GliederStärckung.

Substitui interdum potest *ungu. nervinum Augustanorum*, prout à *D. Zwelf.* correctum est. *Unguentum Hugonis* vel *mixtura antiparalytica Balthasar. Tim.* von Güldenklee/ quâ membra resoluta quotidiè affricari poterunt, quæ talis:

℞. ▽ *Salomon.* ℥vj.
apopl. Heroic. ℥iij.
balsam. de peru el. ʒvj. M.

Locum *balsamorum* supplet *Peruvianus*. *Anglicus* qui vocatur, miris modis commendatur ad insultus paralyticos & apoplecticos profligandos.

Poterunt etiam magno cum commodo membra paralytica sequenti balsamo inungi:

℞. °°° *lumbric. terrestr. costin.*
sambucin. de styrac. a. ℥ß.
de castor. euphorb. a. ʒj.
salviæ, succin. destillat. a. ℈ß.
vulpin. ursin. a. ʒvj.
nucis m. expr. ℈j.
M. diligenter ad fictile.
S. AnstreichOel.

Linimenta ex oleis prædictis conficiantur, ex pinguedinibus etiam animalium, taxi, vulpis, &c.

℞. *pin-*

℞. *pingued. human.* ℥j.
canis, vulp. taxi a. ʒvj.
leporis, catti sylvestr.
medull. capreol. a. ℥ß.
gum. galban. opopan. hederæ vel elemi a. ʒiiiß.
styrac. liquid. ʒiij.
dissolv. in ▽ *salv. vel rorism. vel cheiri,*
succi salviæ ʒvj. *mastich.* ℈iiß.
ol. lumbric. ℥ß. *terebinth.*
cheirin. tapsi barbat. mastichin. a. ʒiij.
ros. complet. ranar. a. ʒiiß.
ol. nardini parum odoris gratia. F. linimentum.

Nonnulli anserem deplumatum variis speciebus antiparalyticis fartum igni admovent, pinguedineque exstillante linimenti loco utuntur. Tale est linimentum de pinguedine anserina *Prævotii*, quod suadet *Macasius in promtuar. medic. libr. posterior. p.* 287.

Quandoque ▽ *vitæ* membra fricanda paralytica, quæ acuenda additione -♁- ♀ri, ✱c. *urinæ, fuliginis*. Proderit etiam -♁- *vini paralyticus* cujus descriptio invenitur apud *Horst. Ph. lib. 7. p. 222. col.*1. Proderit *essentia Folior.* tabaci cum vino malvatico parata de consilio *Hartmanni.* Maxime etiam utilis est balsamus nervinus & essentia ex foliis tabaci cum -♁- paralytico extracta. Imprimis convenit balsamus verus. *Zacutus Lusitanus prax. medic. admirabil. lib. 3. observ. 64. fol. 16.* maximè balsamum cum ▽ vitæ mixtum profuisse narrat.

Sacculi ex origano, serpillo, rorismarin. spica, lavendul. chamomill. rom. primula veris &c. parati, paralyticis circumponantur membris.

Ex *iisdem cucuphæ* parentur, additis aromatibus & *speciebus diambræ & diamoschi.*

Emplastra de tacamahaca & galbano, item de meliloto & diachylo composito seu de mucilaginibus non erunt inutilia.

℞. *emplastr. de bacc. laur. ℥iß.*
ol. rutæ, nardin. a. q. s.
Malaxentur. F. emplastrum. S. Pflaster.

Cataplasmata ex herbis & radic. emollientibus, addita farina lupinor. fabar. ol. lil. albor. costin. &c. parari poterunt.

Suffitus sicci fiant ex thure, mastiche, benzoe, styrac. calam. succin. citr. oliban. alipt. moschat. caryoph. schœnant. gumm. animæ, juniperi, hederæ, & lign. aloës gummos. *Vid. Zvvelf. Ph. Reg. p. m. 138. Col. 1. pr.*

Prodest etiam *suffimentum* epilepticum *Mynsichti*, de quo consulatur *Pharm. Horst. p. 522. Col. 1. m.*

Humidi ex decoctione simplicium antiparalyticorum parentur, vel mediantibus scoriis, silicibusqué candefactis injectisqué proliciantur, quo partem resolutam contingant sudoremqué expellant.

Insessus & balnea, re exigente, non erunt infrugifera. Ex ol. parata communi seu olivarum commendat *Aretæus*. Fieri possunt ex locustis juniperinis & abietinis. Vel:

℞. *Rad. alth. Miß. sem. lin. fœnugr. a. Mij.*
herb. salv. lavendul. ivæ arthritic. a. Mij.
absinth. betonic. hyperici stœchad. Amb. a. Mj.
fl. aneth. M. ij. malv. chamædr. meliss. a. Mj.
adde
Cap. vervec. vel agnin. rec. mactat. no. j. vel ij.
bulliant in s. q. ▽ fontan. ad consumtionem medietatis pro balneo.

Balnea 🜍rata ſunt præſtantiſſima, qualia recenſentur *à Bernhardo Verzaſcha, in exercitat. de paralyſi* §. *IV.*

Poſt uſum balnei locus affectus balſamis præſcriptis diligenter calidèquè inungi debet, facto hoc, ſuperimponi poterunt emplaſtra paulò ante annotata.

Formicæ majores unà cum ovis & ſtruis particula, quam inhabitant, ſacculo incluſæ, ſi hic prius ebulliverit in ▽ appropriata aut decocto quodam, partes paralyticas calefaciunt, diſcutiunt, exſiccant, roborant atquè confortant; eoquè tutius utendum, quo certius conſtat humores frigidos anſam malo ſuppeditaſſe, corpusquè frigidum ſimul atquè humidum exiſtat.

CAPUT ULTIMUM
Diætam ſubminiſtrat.

DIÆTA ſex rerum non naturalium uſu legitimo abſolvitur, ſtudens virium reparationi & conſervationi per ſimilia naturæ, morbo verò contraria.

VITALIS jubet *aërem*, ſi frigidus & humidus is ſit, in calidum & ſiccum permutare. Mutari poſſunt loca aquilonem verſus & boream ſita. Accendantur ligna juniperina. Calidus per frigida alterandus, aquæ aſperſione frigidæ, roſarum, violarum &c.

Animi pathemata mediocritatem ſervent. *Ira, mæror, triſtitia* exulent, maximè ab his, qui inde ſe male habent & læduntur.

NATURALIS cibos commendat εὐχύμους ϗ εὐπέπτους,

qui

qui ſuccis non abundant aqueis, frigidis, lentis, viſcidis. In cauſſa tali probantur magis aſſata quàm elixa. Condiri poſſunt ſalvia, rorismar. majorana, thymo, cardamomo, baccis juniperinis.

Panis laudatur benè ſubactus, ſiligineus, triticeus, fermentatus & coctus, ſemine cumini, aniſi, fœniculi conditus. *Lacticinia* & fructus horarii exulare debent. Olera quæ flatus generant, evitari poſſunt.

Potus ſit frugalis. Nimis gelidus nervis eſt inimicus. Cereviſia hordeacea triticea plus refrigerat & abſtergit; lupulata nimium, nocet. Hæc magis nutrit. *Medicata ex rorismarino, baccis juniperi, hyſſopo, meliſſa, chamædr. paratur.* Poterit etiam uti æger loco potus ordinarii de die aliquoties decocto guajacino cum competenti doſi ♎ ☿i. *Vinum* ſimpliciter proſcribi nequit. Conſulatur *Zacutus l. cit.* Attamen recens non dandum. Forte quod eſt, evitari debet, vel aqua tamen dilui. Commendatur ὀλιγόφορον. *Serum lactis* caprinum, in cauſſa calida & ſicca improbari nequit.

ANIMALIS, *motum* & *quietem* moderatam præcipit. *Somni* vitentur longiores. *Alvus* cotidiè ingeſtis reſpondeat; ſecus verò ſui officii admonenda per lenientia, enemata, ſuppoſitoria. *Menſes & hæmorrhoides* naturalem obſervent curſum. *Veneri* locus concedendus non eſt. Modicus quicunque medicus ſibi eſto.

FINIS.